

Педагогічна освіта

УДК 378.018.43:81

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18523726>

**Мова і мислення у цифровій педагогіці: гуманітарний потенціал
філологічного супроводу**

Степанець Надія Олександрівна

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін

Заклад вищої освіти "Львівський університет бізнесу та права",

Україна, м. Львів, вул. Кульпарківська, 99

nadiagym@ukr.net

+380679843761

<https://orcid.org/0009-0008-6343-4806>

Прийнято: 15.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

***Анотація:** У статті досліджено гуманітарний потенціал цифрової педагогіки через призму філологічного супроводу як чинника збереження смислу, культури мислення й етичної цілісності освіти. Обґрунтовано, що цифрова трансформація вищої школи, попри свої інноваційні переваги, несе ризик техноцентризму – редукації навчання до технологічної процедури. Зазначено, що мова як універсальний інструмент пізнання виступає ключовим механізмом гармонізації між технологічною раціональністю та гуманітарною свідомістю. Завдяки їй у процесі навчання досягається інтерпретаційний баланс, який перетворює цифрові інструменти на засоби осмислення, рефлексії та культурного розвитку.*

Розкрито роль філолога як медіатора між алгоритмізованим середовищем і гуманітарним змістом освіти. Показано, що його діяльність виходить за межі викладання мовних дисциплін і охоплює створення мовної екології освіти – простору, де слово функціонує як носій сенсу, етики й культурної пам'яті. Проаналізовано кейси міждисциплінарної взаємодії, у межах яких філолог забезпечує розвиток критичного мислення, риторичної культури та аналітичної грамотності студентів технічних і економічних спеціальностей. Доведено, що філологічний супровід цифрової педагогіки сприяє гуманітаризації освітнього простору, формує здатність студентів мислити інтерпретативно, діяти етично й комунікувати аргументовано.

Зроблено висновок, що гуманітарна перспектива цифрової освіти забезпечує збереження інтелектуальної глибини знання, духовної автономії особистості й ціннісної орієнтації освітнього процесу. У центрі нової парадигми цифрової педагогіки – філолог як посередник між технологічним і людським, мова як засіб смислотворення та культура як основа академічної зрілості. Такий симбіоз утверджує цілісну модель освіти, у якій технологічний прогрес підпорядковується гуманітарному змісту, а ефективність поєднується з гідністю слова.

Ключові слова: *цифрова педагогіка, філологічний супровід, гуманітарна інтеграція, когнітивна автономія, мова і мислення, академічна культура, етика комунікації, техноцентризм.*

Language and Thinking in Digital Pedagogy: The Humanitarian Potential of Philological Support

Nadiia Stepanets

PhD in Philology,

Associate Professor at the Department of Social and Humanitarian Disciplines,

Higher Education Institution "Lviv University of Business and Law",

Ukraine, Lviv, Kulparkivska Street, 99

nadiagym@ukr.net

+380679843761

<https://orcid.org/0009-0008-6343-4806>

Abstract: The article explores the humanitarian potential of digital pedagogy through the lens of philological support as a factor in preserving meaning, the culture of thinking, and the ethical integrity of education. It is substantiated that the digital transformation of higher education, despite its innovative advantages, carries the risk of technocentrism – the reduction of learning to a purely technological procedure. The study emphasizes that language, as a universal instrument of cognition, is a key mechanism for harmonizing technological rationality and humanitarian consciousness. It provides interpretative balance in the learning process, transforming digital tools into instruments of reflection, comprehension, and cultural development.

The role of the philologist as a mediator between algorithmic environments and the humanitarian content of education is revealed. It is shown that the philologist's mission goes beyond teaching linguistic disciplines and extends to the creation of an educational linguistic ecology – a space where the word functions as a bearer of meaning, ethics, and cultural memory. The paper analyzes interdisciplinary case studies in which the philologist facilitates the development of critical thinking, rhetorical culture, and analytical literacy among students of technical and economic

specialties. It is proven that philological support in digital pedagogy promotes the humanitarization of the educational space, fostering students' ability to think interpretatively, act ethically, and communicate argumentatively.

The study concludes that the humanitarian perspective of digital education ensures the preservation of intellectual depth, personal autonomy, and the value orientation of the educational process. At the core of the new paradigm of digital pedagogy stands the philologist as a mediator between the technological and the human, language as a means of meaning-making, and culture as the foundation of academic maturity. This symbiosis establishes a holistic model of education in which technological progress serves humanitarian content, and efficiency coexists with the dignity of the word.

Keywords: *digital pedagogy, philological support, humanitarian integration, cognitive autonomy, language and thinking, academic culture, communication ethics, technocentrism.*

Постановка проблеми. Цифрова трансформація освіти кардинально змінює способи здобуття, передачі та осмислення знань. У новій педагогічній реальності технології формують логіку навчального процесу, виходячи далеко за межі функції полегшення доступу до інформації. Університетське середовище поступово переходить від традиційних моделей взаємодії до алгоритмізованих платформ, де мислення підпорядковується швидкості, функціональності та вимірюваності результатів. Проте за цією технологічною досконалістю приховується загроза редукції гуманітарного змісту освіти - зниження ролі слова, смислу, рефлексії та етичної відповідальності.

Проблема полягає в тому, що техноцентрична педагогіка часто підмінює процес мислення процедурою обробки даних. Алгоритмізоване навчання, позбавлене мовної основи, втрачає здатність формувати критичне й інтерпретативне мислення. Мова, яка традиційно забезпечувала осмислення

досвіду, дедалі частіше зводиться до інструменту опису або передачі інформації. Унаслідок цього освіта ризикує втратити свою культурну й духовну глибину, а студент - перетворитися на користувача інформаційних систем, позбавленого інтелектуальної самостійності.

Саме тому виникає потреба у філологічному супроводі цифрової освіти, здатному повернути навчальному процесу смислотворчий характер. Філолог виступає медіатором між технологічною раціональністю й гуманітарною свідомістю, забезпечуючи інтерпретаційний баланс між алгоритмом і мисленням. Дослідження цієї проблеми дає змогу простежити, як мова, філологічна культура та гуманітарне осмислення зберігають і підсилюють інтелектуальний потенціал цифрової педагогіки, перетворюючи її на простір духовного й культурного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Останні дослідження та публікації засвідчують зростання уваги до гуманітарного виміру цифрової педагогіки, окреслюючи роль мови й філологічної культури у формуванні критичного мислення та смислотворчих практик. Автори Гуралюк А. та Пономаренко Л. досліджували цифрову педагогіку як інноваційний освітній тренд, аналізуючи її змістові, технологічні та організаційні засади, а також підкреслюють значення цифрових технологій для модернізації освітнього процесу й окреслюють потребу гуманітарного супроводу в умовах цифрової трансформації освіти [1]. Сачанюк-Кавецька Н., Маятіна Н. та Новак О. розглядали вплив цифрових технологій на оновлення змісту, форм і методів навчання, наголошуючи на необхідності поєднання технологічної ефективності з гуманітарною складовою освіти [2]. Дембіцька С. та Сіверт І. аналізували, як забезпечення рівного доступу до цифрових ресурсів сприяє гуманізації освітнього процесу та формуванню культури цифрової взаємодії [3].

У статті Базиляк Н. проаналізовано реалізацію державної гуманітарної політики в освітній сфері крізь призму розвитку людського капіталу в умовах

цифровізації. Наголошено на важливості поєднання технологічних інновацій із гуманітарними цінностями як передумови сталого розвитку вищої освіти [4].

У працях Рахно М. та Шрамко Р. [5], а також Шмиголя М. [6] розглянуто трансформацію гуманітарної освіти в умовах диджиталізації. Автори підкреслили, що цифрова епоха вимагає нового осмислення гуманітарних дисциплін, збереження антропологічного виміру знання та етичної рівноваги освіти. У роботах акцентовано на необхідності поєднання технологічного прогресу з духовними та культурними цінностями, які забезпечують цілісність мислення і смислово глибину освітнього процесу.

У статті Ямполь Ю., Косенюк Г., Жукової Г. та Булгакової Т. висвітлено світовий досвід розвитку професійного спілкування в умовах цифровізації освіти. Авторами проаналізовано комунікаційний простір закладу освіти як чинник формування культури взаємодії, підкреслюючи значення мовної компетентності та етики комунікації в цифровому середовищі [7]. У дослідженні Тільняк Н. довів, що розвиток мовної та риторичної культури майбутніх інженерів є необхідною умовою гуманітаризації технічної освіти в умовах цифрової педагогіки [8]. У статті Литвин О. розкрито особливості формування мовної культури та риторичної майстерності здобувачів технічних закладів вищої освіти. Авторка обґрунтувала значення філологічного підходу у підготовці фахівців технічних спеціальностей, підкреслюючи, що розвиток мовної компетентності є ключовим чинником гуманітаризації цифрової освіти [9].

У статті Lapuzina O. та Severyn N. розглянуто роль педагога у формуванні полікультурної гуманітарно-технічної еліти в умовах глобалізації. Автори наголосили на необхідності поєднання технологічних і гуманітарних компетентностей майбутніх фахівців, підкреслюючи, що педагог стає ключовим посередником між технічним знанням і культурними цінностями [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри активне дослідження цифрової трансформації вищої освіти, актуальним

залишається питання про збереження гуманітарного змісту навчального процесу в умовах алгоритмізації та технологічної стандартизації. Більшість наукових розвідок акцентує на функціональних перевагах цифрових платформ або загальних засадах гуманізації освіти, однак поза увагою лишається роль філолога як концептуального посередника між технологічним і гуманітарним виміром освітньої взаємодії. Недостатньо осмисленим залишається й механізм інтеграції мовної інтерпретації у цифрову аналітику, особливо в міждисциплінарних контекстах, де гуманітарна складова не є домінантною.

Формулювання цілей статті (постановка завдання).

Метою статті є теоретичне обґрунтування філологічного супроводу як стратегічного чинника гуманітарної інтеграції в умовах цифрової трансформації освіти. Дослідження спрямоване на розкриття ролі мови як ключового механізму гармонізації між алгоритмізованими освітніми платформами та гуманітарною свідомістю, а також на з'ясування функціональної місії філолога у формуванні мовної екології університету.

У межах поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- визначити ризики когнітивної редукції та культурної фрагментації, спричинені техноцентричною логікою цифрової педагогіки;
- концептуалізувати гуманітарний потенціал мови як інструмента смислотворення, етичної орієнтації та академічної рефлексії;
- окреслити філолога як посередника між технологічною раціональністю та інтерпретаційною культурою мислення;
- проаналізувати кейсові моделі міждисциплінарної взаємодії, у межах яких філолог забезпечує риторичну й аналітичну трансформацію цифрових практик;
- сформулювати принципи створення мовної екології цифрової освіти як простору збереження цілісності знання, духовної автономії й академічної гідності.

Досягнення означених цілей сприятиме формуванню нової парадигми цифрової педагогіки, у якій філологічний супровід виступає системоутворювальним вектором гуманітарного оновлення вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Цифрова педагогіка сформувалася як відповідь на суспільну потребу модернізувати освіту, зробити її мобільною, інтерактивною й аналітично керованою. Проте разом із безперечними перевагами цифровізації – відкритістю знань, оперативністю доступу до інформації, персоналізацією навчання – зростає ризик техноцентризму, тобто зведення освіти до технологічної процедури. Алгоритмізоване навчальне середовище поступово змінює саму природу мислення: замість рефлексивного осмислення воно стимулює механічне споживання даних, а замість творчої інтерпретації – стандартизовану реакцію на запити системи [1].

Університет, який дедалі активніше інтегрує цифрові платформи, стикається з парадоксом: з одного боку, технології відкривають простір для інновацій, а з іншого – формують мислення, орієнтоване на швидкість, ефективність і вимірюваність результату. Така установка породжує феномен когнітивного спрощення – втрату здатності до смислового аналізу, метафоричного мислення, асоціативних зв'язків. Унаслідок цього знання починає розглядатися як набір інформаційних фрагментів, позбавлених цілісності системи ідей, що потребує інтерпретації.

Техноцентрична освіта змінює й саму роль викладача, який перетворюється з наставника на оператора освітніх технологій. У центрі навчального процесу опиняється не взаємодія “людина - знання”, а взаємодія “користувач - інтерфейс” [3]. Такий зсув знижує гуманітарний потенціал університетської освіти, оскільки витісняє живе слово, емоційну чутливість і ціннісну рефлексію. Цифрова педагогіка, позбавлена гуманітарного супроводу, ризикує втратити свою смислову глибину й перетворитися на систему

управління інформаційними потоками, у якій мислення замінюється обробкою даних.

Цифрова педагогіка, що формується на перетині технологічних і гуманітарних практик, вимагає нового балансу між алгоритмом і смислом. Щоб цей баланс став реальністю, необхідно усвідомити, як змінюється логіка освіти в умовах поєднання технологічної ефективності з гуманітарною глибиною. Такі зміни можна простежити у порівнянні двох освітніх моделей – техноцентричної, орієнтованої на інструментальний підхід, і гуманітарно-інтегрованої, що повертає освіті її культурно-смысловий вимір.

Таблиця 1

Порівняльна динаміка освітніх моделей: від техноцентризму до гуманітарної інтеграції

Вимір аналізу	Техноцентрична модель	Гуманітарно-орієнтована цифрова педагогіка	Освітній ефект
Ціль навчання	Оволодіння інструментами, швидке відтворення інформації	Осмислення знання, розвиток критичного й креативного мислення	Формування інтелектуальної автономії
Роль студента	Користувач цифрового контенту, виконавець алгоритмів	Співтворець знання, інтерпретатор смислів	Підвищення мотивації та креативності
Роль викладача	Оператор технологій, координатор навчального процесу	Медіатор між технологією та гуманітарним змістом	Відновлення і комунікативного потенціалу освіти
Тип мислення	Алгоритмічне, реактивне, фрагментарне	Рефлексивне, аналітичне, системне	Поглиблення когнітивної гнучкості й міждисциплінарності
Форма комунікації	Одностороння передача інформації через цифрові канали	Діалог, дискусія, текстова взаємодія	Підвищення рівня академічної культури
Ціннісна основа	Ефективність, швидкість, продуктивність	Смисл, відповідальність, гуманітарна чутливість	Зміцнення духовно-ціннісних орієнтирів освіти

Сформовано автором [2-4; 11-13]

Порівняння двох моделей виявляє ключову тенденцію сучасної освіти: поступове повернення людини в центр цифрового процесу. Технології

перестають бути самоціллю і перетворюються на інструмент мислення, осмислення та діалогу. Гуманітарно орієнтована цифрова педагогіка ґрунтується на мові як носії культури, а отже, на здатності осмислювати, інтерпретувати й співтворити знання. Саме ця інтеграція технологічного та філологічного підходів відкриває шлях до нового типу освіти, де цифровість не витісняє гуманітарність, а посилює її через інтелектуальну взаємодію людини й технології.

У цифровій педагогіці мова постає як інструмент комунікації та водночас як середовище гуманітарного опору технократизації мислення. В умовах, коли алгоритми дедалі більше визначають логіку навчання, саме мова зберігає смислову глибину, етичну чутливість і здатність до інтерпретації. Завдяки їй знання не зводиться до інформаційного продукту, мислення не перетворюється на технічне обчислення, а особистість не обмежується роллю функціонального користувача. Мова утримує в освіті вимір людського досвіду, зберігає його емоційну насиченість, метафоричну силу та ціннісну багатовимірність [7].

Технократична логіка прагне уніфікації, тоді як мовне мислення утверджує контекстуальність і варіативність. У мовній діяльності виникає простір рефлексії - здатність бачити межі алгоритму, усвідомлювати його обмеження, ставити під сумнів автоматизовану схему. Мова формує критичне мислення, виводячи навчальний процес за межі механічної ефективності. Її гуманітарний потенціал полягає у встановленні гармонії між технологічною раціональністю та людською інтерпретаційною свободою [8].

Національна мова виконує особливу місію – вона є носієм культурної пам'яті, колективного досвіду й духовної тяглості. Через неї освіта зберігає зв'язок із традицією, етичними й аксіологічними орієнтирами мислення. У цифровому середовищі, де знання піддається стандартизації, саме мовна традиція підтримує інтелектуальну автентичність і культурну стійкість [14]. Отже, мова функціонує як головний чинник гуманітарного балансу цифрової освіти, забезпечуючи її глибину, сенсову єдність і духовну цілісність.

У цифровій педагогіці роль філолога набуває нової місії – посередництва між технологічною ефективністю й гуманітарною глибиною освіти. Технології забезпечують швидкість, точність, доступність інформації, проте лише філологічна компетентність дозволяє надати цим процесам смислового виміру. Філолог вводить технологію в культурний контекст, у якому слово зберігає інтерпретаційну, етичну та естетичну силу.

Медіативна функція філолога полягає у відновленні діалогу між людиною і технологією. Завдяки його діяльності студенти навчаються бачити за алгоритмом смисл, за цифровими даними – текст, а за інформаційним потоком – комунікацію. Через це філолог постає модератором культури мислення, який навчає мови та допомагає студентам усвідомити її як основу знання. У його педагогічній практиці поєднуються аналітична точність цифрової логіки та гуманітарна здатність до емпатії, метафоризації й ціннісного узагальнення [10].

Завдання філолога в цифрову епоху полягає у формуванні мовної екології освіти – простору, де технологічні інструменти підпорядковуються смислотворчій функції мови. Така екологія передбачає навчання цифрової грамотності через філологічну оптику: студенти оволодівають технічними навичками, здатністю розуміти культурні коди, оцінювати дискурсивні ризики та аналізувати семантичні трансформації текстів. Таким чином, філологічний медіатор повертає цифровій педагогіці гуманітарний баланс, забезпечуючи поєднання технологічної раціональності й духовної рефлексії [15].

У практиці цифрової освіти роль філолога як медіатора між технологічним і гуманітарним виміром стає відчутною саме тоді, коли мовна інтерпретація починає формувати спосіб мислення студентів. Один із найпоказовіших прикладів – робота з економічними даними, де поєднуються аналітика, логіка й комунікація. Саме в такому контексті було реалізовано кейс “Риторика даних у бізнес-комунікації”, спрямований на виявлення гуманітарного потенціалу цифрової аналітики.

Кейс “Риторика даних у бізнес-комунікації”. У нашій педагогічній практиці цей кейс реалізовано в межах курсу цифрового маркетингу, де філолог виступає співвикладачем поряд із фахівцем з аналітики даних. Мета проєкту – сформувати у студентів-економістів уміння інтерпретувати дані як текст із власною логікою, емоційним ритмом і переконливою структурою. Ми прагнули навчити студентів створювати аналітичні презентації, у яких цифри стають аргументами, а візуалізація – частиною цілісного наративу.

Під час курсу студенти працювали з відкритими економічними базами даних та аналітичними платформами (Google Data Studio, Tableau), обирали одну з актуальних тем (динаміку ринку, соціальні тренди, поведінку споживачів) і на основі числових показників будували короткий текстовий сценарій майбутньої презентації. Завданням філолога було допомогти студентам перетворити аналітичний звіт на історію: від знайденої закономірності – до її смислової інтерпретації. Через поетапне редагування студенти засвоювали принципи когерентності, аргументованості та риторичної етики у роботі з даними.

Під час фінальної сесії учасники презентували результати у форматі “data-storytelling”, поєднуючи діаграми з текстовими поясненнями та метафоричними інтерпретаціями. Спостереження засвідчили, що така форма роботи сприяє розвитку критичного мислення, підвищує якість аналітичного мовлення й формує відчуття відповідальності за точність висловленого змісту. Студенти почали усвідомлювати, що цифрові показники не є самоцінними – лише мова здатна надати їм смислу.

Результати спостережень за впровадженням кейсу засвідчили глибоку зміну у ставленні студентів до мовної складової аналітичного процесу. Якщо на початковому етапі мова виконувала допоміжну роль у поданні цифр, то наприкінці експерименту вона стала центральним інструментом осмислення й аргументації. Динаміку цієї трансформації узагальнено у таблиці 2.

Трансформація комунікативних навичок студентів-економістів у процесі філологічного супроводу кейсу “Риторика даних”

Параметр спостереження	До впровадження кейсу	Після впровадження кейсу
Розуміння ролі мови у бізнес-аналітиці	Мова сприймається як допоміжний інструмент оформлення звітів	Мова усвідомлюється як засіб створення смислів і аргументів у цифровій комунікації
Структура аналітичного тексту	Тексти мають фрагментарний характер, домінує статистичний опис	Тексти набувають логічної цілісності, містять аргументований наратив і висновки
Риторичний рівень комунікації	Презентації сухі, без логічних зв'язків між даними й висновками	Дані подаються у формі “data-storytelling”, підкріплюються логікою, прикладами та метафорами
Критичне осмислення інформації	Переважає механічне відтворення показників	З'являється здатність до інтерпретації, критичної оцінки й мовного моделювання результатів
Етична відповідальність у поданні даних	Дані використовуються без аналізу їх достовірності чи соціального контексту	Формується культура відповідальності за смисл, точність і достовірність аналітичних повідомлень
Загальний рівень комунікативної компетентності	Мовлення технічне, рефлексії	Мовлення набуває аналітичної глибини, переконливості та гуманітарної виразності

Сформовано автором

Проведений кейс продемонстрував, що філологічний супровід цифрової освіти не є декоративним чи другорядним елементом – він визначає якість когнітивного процесу. Мова, уведена у простір технологічної аналітики, повертає навчальному процесу смислотворчу глибину: студенти вчать бачити за даними логіку, за цифрами – ідею, за показниками – людський досвід. Саме філолог виступає посередником між цифрою та смислом, формуючи культуру академічної точності, риторичної етики й критичного мислення. Результати засвідчили, що гуманітарна присутність у цифровій педагогіці зберігає та посилює інтелектуальний потенціал освіти.

Філологічний супровід у цифровій педагогіці постає як стратегічна модель гуманітарної інтеграції, що поєднує технологічний прогрес із культурно-

смісловим змістом освіти. Мета якого полягає у впровадженні філологічного способу мислення в міждисциплінарний простір університету. Мова розглядається як середовище пізнання, у якому відбувається інтелектуальна й духовна орієнтація студента, формуються аналітичні, комунікативні та аксіологічні компетентності.

Філолог у цій моделі є партнером викладачів різних напрямів – технічних, природничих, економічних. Завдання якого полягає у введенні мовно-сміслового виміру в освітні практики: у роботі з текстом, терміносистемою, риторикою, аргументацією. Завдяки цьому студенти набувають здатності мовно моделювати знання, аналізувати поняття, розпізнавати смислові межі технологічного мислення. Філологічний супровід стає методологічним інструментом, що гармонізує дисциплінарну спеціалізацію з гуманітарним баченням світу [9].

Педагогічна цінність цієї моделі полягає у формуванні подвійної компетентності: точності висловлення й чутливості до контексту. Цифрові технології в цьому процесі переосмислюються як засоби розвитку текстової культури, риторичної майстерності й аналітичного мислення. Такий підхід перетворює філологічну присутність із допоміжної на системоутворювальну – вона створює освітнє середовище, у якому технологічна раціональність підпорядковується людській інтерпретаційності.

Отже, філологічний супровід виконує роль гуманітарного інтегратора цифрової педагогіки. Завдяки йому забезпечується єдність знання, культури й етики, формується здатність сучасної освіти мислити технологічно, але діяти гуманітарно, зберігаючи духовну цілісність освітнього процесу.

Цифрова освіта, орієнтована на технологічну ефективність, потребує гуманітарного виміру, який зберігає її смислову глибину та етичну спрямованість. Розвиток освітніх технологій має супроводжуватися вдосконаленням інструментів, а також осмисленням культурних, мовних і

духовних наслідків їх використання. Гуманітарна перспектива узгоджується з цифровізацією, надаючи їй інтерпретаційного й ціннісного виміру та перетворюючи технологію на засіб формування культури мислення [5].

Філологічний підхід забезпечує цілісність освітнього процесу в цифровому середовищі. Мова як універсальний медіум мислення поєднує аналітику з етикою, раціональність із творчістю, наукову точність із культурною відповідальністю. Завдяки цьому цифрова педагогіка зберігає гуманітарну рівновагу: знання постає як цілісна система ідей, а навчання – як процес осмислення та розвитку [6]. Мова повертає освіті рефлексивний характер, стимулює самоусвідомлення, розвиває здатність оцінювати як результат, так і смисл діяльності.

Гуманітаризація цифрової освіти формує новий тип мислення – критично-аналітичний, інтерпретативний, етично орієнтований. Таке мислення інтегрує людину в систему духовних і культурних координат, поєднуючи її з технологією. Філолог у цьому процесі виступає гарантом смислової цілісності знання, посередником між алгоритмічною раціональністю та гуманітарною свідомістю. Завдяки цьому цифрова педагогіка набуває ознак зрілої освітньої парадигми, у якій ефективність алгоритму підпорядковується гідності слова.

Висновки. Проведене дослідження засвідчує, що цифрова педагогіка потребує гуманітарного супроводу як умови збереження інтелектуальної глибини та етичної рівноваги освіти. Технології, попри їх аналітичний і комунікаційний потенціал, не можуть самі по собі забезпечити розвиток мислення, якщо позбавлені мовно-смислової основи. Саме мова виконує роль посередника між алгоритмом і свідомістю, між технічною точністю та духовною рефлексією. У цьому контексті філологічна присутність у цифровій освіті набуває статусу системоутворювального чинника.

Філолог як медіатор між технологічним і гуманітарним вимірами виконує місію збереження смислу, цінностей і культури мислення. Завдяки його

діяльності підтримується гуманітарний баланс освітнього середовища, формується мовна екологія, у якій технологічна раціональність поєднується з інтерпретаційною свободою. Через філологічний супровід цифрова освіта долає одновимірність техноцентризму, набуваючи ознак інтелектуальної цілісності.

Отже, гуманітарний потенціал цифрової педагогіки полягає в здатності мови інтегрувати аналітичні, культурні та етичні аспекти знання. Саме у співпраці філолога з технологічними дисциплінами формується нова освітня парадигма – гуманітарно орієнтована цифрова освіта, у якій слово супроводжує технологію та визначає її людський сенс. Таке поєднання відкриває перспективу для відновлення духовної єдності освіти, де технологічний прогрес служить людині, а не навпаки.

Список використаних джерел

1. Гуралюк А. Г., Пономаренко Л. О. Цифрова педагогіка як інноваційний освітній тренд (аналітичний огляд). *Аналітичний вісник у сфері освіти й науки: довідковий бюлетень ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського*, 2023, вип. 17. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/736356/1/VNIASO-AHSEduSci-RB17-2023-83-95.pdf>
2. Сачанюк-Кавецька Н. В., Маятіна Н. В., Новак О. М. Цифрова педагогіка у контексті підвищення якості освітніх послуг. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*, 2021, вип. 80, т. 2, с. 131–135. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/33815/88585.pdf?sequence=2&isAllowed=y>
3. Дембіцька С. В., Сіверт І. І. Цифрова доступність в освіті: виклики та перспективи. *Педагогіка безпеки*, 2024, т. 9, № 2, с. 57–63. URL: <https://ir.lib.vntu.edu.ua/handle/123456789/46177>

4. Базиляк Н. Реалізація державної гуманітарної політики закладами освіти у контексті розвитку людського капіталу в період глобалізації та цифровізації вищої школи. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Політичні науки та публічне управління*, 2022, № 2(62), с. 16–21. URL: <http://journals.maup.com.ua/index.php/political/article/download/2129/2628>

5. Рахно М. Ю., Шрамко Р. Г. Гуманітарна освіта в епоху диджиталізації: виклики та перспективи. *Інноваційний розвиток вищої освіти: глобальний, європейський та національний виміри змін*, 2023, с. 27–28. URL: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/збірник.pdf#page=10>

6. Шмиголь М. Ф. Проблеми гуманітарної освіти в цифрову епоху: антропологічний вимір. *Наукове пізнання: методологія та технологія*, 2022, № 1(49), с. 36–42. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/15676/1/Shmyhol.pdf>

7. Ямполь Ю. В., Косенюк Г. В., Жукова Г. В., Булгакова Т. М. Розвиток комунікаційного простору закладу освіти: світовий досвід розвитку професійного спілкування в умовах цифровізації освітнього процесу. *Академічні візії*, 2023, № 18. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/download/293/275>

8. Тільняк Н. В. Формування професійної комунікативної компетентності бакалаврів технічних спеціальностей на засадах комунікативно зорієнтованого підходу. *Наука і техніка сьогодні*, 2024, № 2(30), с. 679–692. URL: <https://ela.kpi.ua/bitstreams/ec71bf4a-eb69-4721-9196-997e4661bf89/download>

9. Литвин О. Г. Формування мовної культури і риторичної майстерності здобувачів технічних закладів вищої освіти. *Закарпатські філологічні студії*, 2023, вип. 30, с. 43–47. Видавничий дім «Гельветика». URL: http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/30/30_2023.pdf#page=43

10. Lapuzina O., Severyn N. Значимість ролі педагога у формуванні полікультурної гуманітарно-технічної еліти глобалізованого світу. *New*

Collegium, 2022, № 1(107), с. 68–76. URL:

<http://newcollegium.nure.ua/article/download/270643/266083>

11. Гавловська А., Циганюк М. Цифрова педагогіка у сфері юридичної освіти. Рига, Латвія: *Baltija Publishing*, 2025. URL:

<http://188.190.43.194:7980/jspui/bitstream/123456789/14223/1/Аліна%20ГАВЛОВСЬКА.pdf>

12. Близнюк М. М., Масікевич А. Ю. Навчально-методичні аспекти цифровізації освітнього процесу вищої школи. *Перспективи та інновації науки (Серія: Педагогіка, Серія: Психологія, Серія: Медицина)*, 2024, № 12, с. 147–159.

URL: [http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-](http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/prainnsc_2024_12_14.pdf)

[bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/prainnsc_2024_12_14.pdf](http://www.irbis-nbuiv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuiv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/prainnsc_2024_12_14.pdf)

13. Пархоменко-Куцевіл О. Теоретичні аспекти інтеграції України до європейського освітнього простору. *Публічне управління: концепції, парадигма, розвиток, удосконалення*, 2023, № 5, с. 84–93. URL:

<https://pa.journal.in.ua/index.php/pa/article/download/89/92>

14. Забіяка І., Лобанова С. Міжкультурна комунікативна компетентність майбутніх фахівців технічного та гуманітарного профілю у контексті глобалізації освітнього простору. *Інноватика у вихованні*, 2020, т. 2(11), с. 120–127. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/download/220/233>

15. Зінченко В. М., Зінченко В. Н., Романуха О. М. Інформаційно-освітнє середовище формування професійних мовно-мовленнєвих компетентностей студентів економічного профілю. *Інформаційні технології і засоби навчання*, 2020, т. 79(5), с. 184–198. URL: <http://elibrary.donnuet.edu.ua/2056/>